

Fraaie stukjes Thomas Bernhard ingebed in een soundscape

THEATER 'Ja!', roept de acteur in het midden, en zijn twee medespelers reageren direct op zijn uitroep en buigen met hem mee. Wij, de mensen in de zaal, klappen. Al zijn we net een paar minuten binnen, hebben we slechts het laatste stukje van de voorstelling gezien, en viel er weinig te begrijpen; het stuk liep kennelijk al op z'n eind. Maar daar komt een dame met een paar stoelen, glazen en water. Er komt nog een nagesprek met het gezelschap.

En wel een vreemd-komisch nagesprek, dat dan feitelijk de kern vormt van *Totaal Thomas*, een productie van De Warme Winkel in samenwerking met De Veenfabriek. De spelers hebben geen kleren meer aan, maar dat deert de interviewer geen moment. Op harde toon schreeuwt ze haar vragen de zaal in, en geleidelijk wordt duidelijk gemaakt dat we van doen hebben met een succesvol ontvangen première van een Oostenrijks gezelschap dat zojuist een stuk heeft opgevoerd dat *Het rad der geschiedenis* heet. Dan blijkt alras dat dit alles met de toneelschrijver Thomas Bernhard te maken heeft; zo verwijst *Het rad* naar een voorstelling uit *De Theatermaker*, een stuk van Bernhard

zelf dat hier tot inspiratie diende.

Totaal Thomas ging in première op Oerol en maakt nu een tour langs een aantal theaters. De makers namen het werk van de woest-kritische Bernhard (1931-1989) tot zich en kwamen tot een heel eigen plan waarin steeds deeltjes Bernhard opduiken: in de tekst, in het toneelbeeld, in de lichaamstaal van de spelers, die heel subtiel is uitgedacht. En dit alles, zoals vaak bij De Veenfabriek, ingebed in een inventieve soundscape.

Het resultaat is vaak fraai om te zien, en ook geestig. De krijende interviewer, de ijdele spelers, de dreigende wereld buiten het theater, en de (marginale) rol van het toneel en niet in de laatste plaats die van de toneelschrijver zelf. De auteur, zijn grieven, zijn toewijding - een totaalbeeld is misschien Bernhardiaans gechargeerd gesteld, maar *Totaal Thomas* geeft wel een beeld dat er mag zijn.

Karin Veraart

Totaal Thomas door De Warme Winkel/De Veenfabriek. Eindregie: Paul Koek. Frascati, Amsterdam, 11/9. Tournee zie www.veenfabriek.nl.